

STRATEGIK LOYIHALARNI YURITISHNING ASOSIY TUSHUNCHALARI

Raxmonova Gulrux Xayitmurodovna*Iqtisodiyot va pedagogika universiteti tyutori**gulruxraxmonova822@gmail.com***MAQOLA
MALUMOTI****ANNOTATSIYA:****MAQOLA TARIXI:***Received: 04.11.2025**Revised: 05.11.2025**Accepted: 06.11.2025***KALIT SO'ZLAR:***Loyiha, loyiha
boshqaruvi, strategik
loyiha, resurs,
operatsion
samaradorlik, risklarni
boshqarish, strategik
maqsad*

Avval, biz strategik loyiha nima va loyiha boshqaruvi atamasining ta'rifi bilan tanishamiz. Strategik loyiha boshqaruvi – bu loyihalarni tashkilotning umumiy biznes strategiyasi bilan muvofiqlashtirish jarayoni bo'lib, ushbu yondashuv loyihalarni faqatgina ma'lum bir natija yaratishga emas, balki uzoq muddatli maqsadlarga xizmat qilishga yo'naltiradi. Ushbu maqolada strategik loyihalarni yuritish haqida batafsil to'xtaldik.

Kirish

Loyihalar ko'pincha mustaqil hodisa sifatida ko'riladi. Chunki ular vaqtinchalik bo'lib, yakunlangandan keyin muayyan natija yaratadi. Ammo bu tor doirada qarash bo'lib, kattaroq manzarani ko'rishga imkon bermaydi. Loyihalar aksariyat hollarda tashkilotning katta maqsadlari va vazifalarining bir qismi hisoblanadi. Strategik loyiha boshqaruvi bu muhim jihatni tushunadi va hisobga oladi. Ushbu yondashuv loyihalarni tashkilotning umumiy strategik maqsadlariga bog'lashni ta'minlaydi. Strategik boshqaruv har bir loyihaning tashkilot rivojlanishiga qo'shayotgan hissasini ko'rib chiqadi. Loyihalar faqat natija yaratish bilan cheklanmay, uzoq muddatli foyda ham olib kelishi kerak.

Strategik loyiha boshqaruvi resurslarni to'g'ri taqsimlashni ta'minlaydi. Bu yondashuv loyihalarni tashkilotning umumiy missiyasiga moslashtirish imkonini beradi. Loyihalarni

to'g'ri ustuvorliklar asosida tanlash resurslardan samarali foydalanishni ta'minlaydi. Strategik boshqaruv loyihalar orqali tashkilotning biznes imkoniyatlarini oshirishga yordam beradi. Har bir loyiha natijalarini strategik maqsadlar bilan bog'lash zarur. Bu yondashuv tashkilot ichida uzluksiz takomillashtirish madaniyatini rivojlantiradi. Risklarni boshqarish strategiyasi ham strategik loyiha boshqaruvining muhim qismidir.

Strategik boshqaruv muhit o'zgarishlariga moslashuvchanlikni oshiradi. Loyihalarni strategiya bilan bog'lash operatsion samaradorlikni oshiradi. Bu jarayon tashkilotning umumiy ishlash natijalarini yaxshilashga yordam beradi. Strategik loyiha boshqaruvi tashkilot rivoji uchun innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlaydi.

Strategik loyihalar va operatsion loyihalar o'rtasida muhim farqlar mavjud.

Operatsion loyihalar odatda qisqa muddatli maqsadlarni amalga oshiradi va tashkilotning kundalik faoliyatini qo'llab-quvvatlaydi. Strategik loyihalar esa tashkilotning kelajakdagi rivojlanishini ta'minlashga qaratilgan bo'ladi. Ushbu loyihalar odatda keng ko'lamli bo'lib, ko'proq resurs va vaqt talab qiladi. Strategik loyiha boshqaruvining muhim qismi – bu loyiha natijalarini tashkilotning uzoq muddatli strategiyasi bilan bog'lashdir. Buning uchun loyiha rahbarlari aniq rejalashtirish va resurslarni samarali boshqarishni ta'minlashi lozim.

Loyihalarda qatnashadigan jamoaning rollari ham muhim ahamiyatga ega. Har bir a'zo o'z vazifalarini aniq tushunishi va o'z hissasini qo'shishi kerak. Strategik loyiha boshqaruvida loyiha boshqaruvchisi asosiy rahbarlik vazifasini bajaradi. U loyihaning vaqtida, byudjet doirasida va sifat talablariga javob beradigan tarzda amalga oshirilishini ta'minlaydi. Loyiyaning manfaatdor tomonlari, jumladan, rahbariyat va jamoa, jarayonda faol ishtirok etadi. Strategik loyiha boshqaruvining asosiy maqsadi – loyihani tashkilot uchun eng katta qiymat keltiradigan tarzda boshqarishdir. Eng yaxshi amaliyotlardan biri – bu loyihalarni tashkilotning strategik maqsadlari bilan moslashtirishdir. Buning uchun loyiha rejalashtirish bosqichida strategik maqsadlarni aniq belgilash zarur. Loyihalarni kuzatib borish va natijalarni baholash samaradorlikni oshiradi.

Strategik boshqaruvda risklarni boshqarish juda muhim ahamiyatga ega. Risklarni oldindan aniqlash va minimallashtirish loyihaning muvaffaqiyatiga ta'sir qiladi. Zamonaviy texnologiyalar va boshqaruv vositalaridan foydalanish jarayonni samaraliroq qiladi. Loyihalarni avtomatlashtirish va raqamli texnologiyalarni qo'llash resurslarni tejashga yordam beradi. Strategik boshqaruv doirasida muloqot ochiq va samarali bo'lishi kerak.

Loyiyaning barcha bosqichlarida manfaatdor tomonlarni xabardor qilish muhimdir. Bu jarayon jamoaning motivatsiyasini oshiradi va hamkorlikni kuchaytiradi. Strategik loyiha

boshqaruvi orqali tashkilot yangi imkoniyatlarni aniqlashi mumkin. Bu esa tashkilotning raqobatbardoshligini oshirishga yordam beradi. Strategik loyihalarni amalga oshirish tashkilotning iqtisodiy barqarorligini ta'minlaydi. Loyihalarning samaradorligini oshirish uchun yaxshi boshqaruv amaliyotlari qo'llaniladi. Loyiha natijalari tahlil qilinib, kelgusi loyihalar uchun tajriba sifatida qo'llaniladi. Strategik boshqaruvda qat'iy rejalashtirish bilan birga moslashuvchanlik ham muhimdir. Bozor sharoitlaridagi o'zgarishlarga moslashish loyihaning muvaffaqiyati uchun hal qiluvchi ahamiyatga ega. Strategik boshqaruvda loyiha maqsadlari va natijalari muntazam ravishda tahlil qilinadi. Bu jarayon tashkilotning strategik ustuvorliklarini amalga oshirishni ta'minlaydi.

Strategik loyihalar ijtimoiy va ekologik barqarorlikni ta'minlashga ham qaratilgan bo'lishi mumkin. Tashkilotlar strategik loyihalar orqali xalqaro miqyosdagi hamkorlikni rivojlantirishi mumkin. Strategik boshqaruv jarayonida manfaatdor tomonlarning o'zaro ishonchi mustahkamlanadi. Loyihaning moliyaviy jihatlarini boshqarish resurslarning oqilona taqsimlanishini ta'minlaydi. Strategik loyiha boshqaruvi uzoq muddatli foyda olishni maqsad qiladi. Har bir loyiha doirasida jamoaning bilim va ko'nikmalarini rivojlantirish muhimdir. Tashkilot uchun strategik loyihalar barqaror rivojlanishning asosiy omili hisoblanadi. Ushbu jarayon tashkilotning umumiy samaradorligini oshiradi.

Strategik loyihalar orqali tashkilot innovatsion rivojlanishga erishishi mumkin. Barcha loyiha ishtirokchilari natijaga erishishga birdek mas'uliyat bilan yondashishi lozim. Strategik boshqaruv orqali tashkilot ichki va tashqi muammolarni samarali hal qila oladi. Loyiha jarayonlarini doimiy ravishda optimallashtirish uchun o'zgaruvchan sharoitlarga moslashish zarur. Strategik loyiha boshqaruvi tashkilotning barqaror o'sishini ta'minlaydi. Loyihalarni boshqarish jarayonida olingan tajriba kelgusida muhim ahamiyat kasb etadi. Xulosa qilib aytganda, strategik loyiha boshqaruvi tashkilotning uzoq muddatli muvaffaqiyatiga xizmat qiladi. Shu sababli, ushbu jarayonning dolzarbligi har qanday tashkilot uchun yuqori ahamiyatga ega.

Loyihalarni muvaffaqiyatli amalga oshirish kompaniyaning xalqaro nufuzini oshiradi. Strategik loyiha boshqaruvi orqali resurslarni oqilona boshqarish ta'minlanadi. Har bir loyiha uchun aniq maqsadlar belgilanishi va ularga erishish kuzatilishi lozim. Strategik boshqaruv tashkilotning innovatsion rivojlanishiga xizmat qiladi. Loyihalar orqali tashkilot ichki jarayonlarini avtomatlashtirishga erishadi. Strategik boshqaruv tashkilotning uzoq muddatli barqarorligini ta'minlaydi. Loyihalar natijasida tashkilotning samaradorligi va foydaliligi oshadi.

Tashkilotning strategik maqsadlari loyihalarni tanlash va amalga oshirishda asosiy rol o'ynaydi. Har bir loyiha tashkilot uchun iqtisodiy va ijtimoiy qiymat yaratishi kerak. Strategik boshqaruv tashkilotning xalqaro hamkorlikni rivojlantirishiga yordam beradi. Loyihalarni amalga oshirishda barqaror rivojlanish tamoyillariga rioya qilish muhimdir. Har bir loyiha tashkilotning umumiy maqsadlariga mos bo'lishi lozim. Strategik boshqaruv jarayoni kompaniyaning ichki va tashqi integratsiyasini kuchaytiradi. Loyihalarni amalga oshirish uchun jamoaning yuqori malakasi muhim ahamiyatga ega. Strategik boshqaruv tashkilotning uzoq muddatli rivojlanishiga yo'naltirilgan. Har bir loyiha natijalari kelgusidagi strategik qarorlar uchun asos bo'ladi.

Xulosa qilib aytganda, strategik loyiha boshqaruvi har bir loyihani tashkilot uchun qanday foyda keltirishi mumkinligini o'rganadi. Loyihalar kompaniyaning strategik rejalari bilan muvofiqlashtiriladi. Strategik loyiha boshqaruvi loyihani tashkilotning umumiy rejalari bilan bog'liq ravishda ko'rib chiqadi.

Har bir loyiha tashkilotning uzoq muddatli maqsadlariga mos kelishi kerak. Ushbu yondashuv loyihalarni tashkilot strategiyasiga mos ravishda ustuvorlik asosida tartibga soladi. Strategik boshqaruv loyihalarning tashkilotga qo'shgan qiymatini oshirishga yordam beradi. Loyihalar natijasi tashkilotning umumiy rivojlanish strategiyasiga hissa qo'shadi. Loyihani rejalashtirishda manfaatdor tomonlarning fikrini inobatga olish zarur. Bu jarayon loyiha boshqaruvchisi va loyiha jamoasi o'rtasidagi hamkorlikni talab qiladi. Loyihaning har bir bosqichi aniqlik va samaradorlikni ta'minlash uchun kuzatib borilishi lozim. Strategik loyiha boshqaruvi resurslarni to'g'ri taqsimlashni ta'minlaydi. Ushbu yondashuv tashkilotning bozor sharoitlariga moslashuvchanligini oshiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Milovidov V. A. Sovremennoe bankovskoe delo. Opit organizatsii funktsionirovaniya bankov SShA. - M.: MGU, 2015. - 174 s.
2. Gilbert M. V poiskax edinoy valyutnoy sistemi. - M.: PROGRESS, 1984. - S. 95.
3. Mejdunarodnie valyutno-kreditnie i finansovie otnosheniya: Uchebnik. 2-e izd., pererab. i dopol./ Red. L.N.Krasavina. -M: Finansi i statistika, 2015. -608 s
4. Supervision and Regulation. CAMELS rating system. <https://www.federalreserve.gov>.
5. Babicheva, Yu.A. Bankovskoe delo: spravochnoe posobie / M.: Ekonomika, 2008. – 397 s.

6. Bankovskie riski: uchebnik / kollektiv avtorov; pod red. O.I. Lavrushina, N.I. Valensevoy. -3-e izd., pererab. i dop.- Moskva: KNORUS, 2019. –292 s. -(Bakalavriat i magistratura).

7. O‘zbekiston Respublikasining «Pul birligini tartibga solish to‘g‘risida»gi qonuni (zamonaviy tahriri). – T., 2003 yil 11 dekabr.

